

Pravilnik

za „Socialni sklad“ Učiteljske samopomoči v Ljubljani,

sprejet na VIII. redni letni skupščini v Novem mestu, 10. marca 1940.

1. Brezobrestno posojilo iz »Socialnega sklada« more dobiti le zadržnik US, in to zase ali za svojo družino.

2. Pogoji za podelitev brezobrestnega posojila je 3 letno neprekinjeno članstvo v US, redno plačevanje članskih prispevkov in neobremenjen mesečni prejemki pri računovodstvih banskih uprav, oziroma finančnih direkcij.

3. Brezobrestna posojila se bodo izdajala:

- a) bolnim zadržnikom;
- b) zadržnikom za bolne družinske člane ali njih smrt;
- c) za druge nesreče ali denarne stiske;
- d) upokojujencem, ki čakajo nad 2 meseca na nakazilo pokojnine.

4. Za brezobrestno posojilo se prosí s tiskovinami, ki jih oddaja zadržna uprava US v Ljubljani, Františkanska ulica 6/L, proti plačilu 10 din v znamkah.

5. Prosilec za posojilo naj izpolni tiskovino »prošnjo« po pojasnilu na 2. strani v vseh točkah z resničnimi podatki, tiskovino »izjava« pa izpolni in svojoeno podpiše kot varnostno listino. Prošenj z neresničnimi podatki ali nezadostno izpolnjenimi upravni odbor ne bo reševal.

6. Vsaka prošnja mora biti podpisana od prosila in potrjena od dveh zadržnikov US (nesorodnikov); brez teh podpisov upravni odbor ne bo sklepal o prošnji.

7. Prosilec naj v prošnji navede, v kakšnih zneskih in na kak način bo vračal podeljeno posojilo. Upravni odbor se lahko odloči za drugačen znesek ali drug način vračevanja kakor ga je navedel prosilec v prošnji.

8. Brezobrestno posojilo se vrača: a) po zadržniku naravnost US, b) po računovodstvih banskih uprav ali c) po finančnih direkcijah (za upokojujence in vdove).

9. Brezobrestna posojila podeljuje upravni odbor na rednih sejah v zneskih od 500 din do največ 5000 din. Pri tem upošteva v prošnji navedene utemeljitve, dobljena pojasnila in razpoložljivi znesek v »Socialnem skladu«.

10. Vsak prosilec bo pismeno obveščen o tem, kako je upravni odbor rešil njegovo prošnjo. V obvestilu je naveden znesek brezobrestnega posojila, znesek za mesečni obrok in datum prvega vračila. Prejemnik brezobrestnega posojila se mora ravnati točno po pismenem obvestilu.

11. Prejeto posojilo vrača prejemnik v zaporednih mesečnih obrokih; manjše zneske v nekaj mesecih, večje zneske do 24 mesecev. Vračevanje posojil preko 2 let se ne dovoljuje.

12. Izpuščanje ali samovoljno zniževanje mesečnih obrokov ni dovoljeno. Nastale stroške zaradi zakasnitve ali zniževanja krije prejemnik brezobrestnega posojila. Nerednim vračevalcem mesečnih obrokov po točki 8. a obremenjuje zadržna uprava s prosilčevim izjavo njegovo plačo ali pokojnino pri računovodstvu, oziroma finančni direkciji. Če obremenitev ni mogoča, sme upravni odbor izročiti terjatve zadržnemu odvetojniku.

13. Zamudniku, ki je raztegnil vračevalne obroke preko 24 mesecev, se zaračuna od dolžnega zneska že v 25. mesecu globa od vsake 100 din letno 5 din do konca poravnave. Če se zaostanek more izterjati, se to izvede.

14. Globa gre v »Socialni sklad«.

15. »Socialni sklad« ni posojilnica. Za večkratno podelitev brezobrestnih posojil se upravni odbor ravna po sledečih smernicah:

- A. a) Kdor je prejel brezobrestno posojilo do 3000 din, ne more dobiti drugega posojila, dokler ni pretekla ena vračevalna doba od poravnave prvega posojila.
- b) Kdor je prejel drugo posojilo do 3000 din, ne more dobiti tretjega posojila, dokler nista pretekli od poravnave drugega posojila dve vračevalni dobi.
- c) Kdor je prejel tretje posojilo do 3000 din, ne more dobiti četrtega posojila, dokler niso pretekle od poravnave tretjega posojila tri vračevalne dobe.
- d) Za vsak nadaljnji primer posojila do 3000 din se presledek med poravnavo prejšnjega posojila in novim posojilom poveča za eno vračevalno dobo.

B. a) Kdor je prejel prvo posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti drugega posojila, dokler ni pretekla polovica vračevalna doba po poravnavi prvega posojila.

b) Kdor je prejel drugo posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti tretjega posojila, dokler niso pretekle od poravnave drugega posojila tri vračevalne dobe.

c) Kdor je prejel tretje posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti četrtega posojila, dokler niso pretekle od poravnave tretjega posojila štiri in pol vračevalne dobe.

d) Za vsak nadaljnji primer posojila nad 3000 do 5000 din se presledek med poravnavo prejšnjega posojila in dovolitvijo novega posojila poveča za polovico vračevalno dobo.

C. Kdor še ni dobil nobenega posojila, ima načeloma prednost pred onimi, ki so že prejeli brezobrestno posojilo. Kdor je že prejel prvo posojilo, ima prednost pred onimi, ki so prejeli že drugo posojilo itd.

Navzlic določbam točke 15. A do C pa se upravni odbor pooblašča, da v posebno težkih socialnih prilikah sklepa in podeljuje brezobrestna posojila po lastni uvidevnosti.

16. Zadržnik, ki je prejel iz »Socialnega sklada« brezobrestno posojilo, ne more do popolne poravnave tega izstopiti iz US. V to se obveže s svojoeno podpisom že v prošnji.

17. Namen »Socialnega sklada« je: z brezobrestnimi posojili pomagati v resničnih težavah kolikor mogoče velikemu številu zadržnikov. Vsaka zloraba je nečastna in jemlje zadržniku pravico do vseh nadaljnjih brezobrestnih posojil.

18. Vsa posojila iz »Socialnega sklada« so brezobrestna. Prejemnik poravnava samo nastale stroške za tiskovine, položnice, poštnino, kolke in tiskovine za vknjižbo na plačo ali

Velika izbira blaga za damsko in moške obleke v najnovejših modnih barvah
Dobro blago — nizke cene!

R. MIKLAUC „Pri škofu“
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica - Pred škofijo

pokojnino, to je za stroške, ki so US dejansko nastali s podelitvijo in vračanjem brezobrestnega posojila. K stroškom se vračuna tudi globa po točki 13. tega pravilnika.

20. Vsak prejemnik poravnava s končnim obračunom za upravne stroške po 1 % od izdanega brezobrestnega posojila. Nerednim vračevalcem s tremi meseci zakasnitve se zaračuna 1 in pol odstotka, za nadaljnje tri mesece še pol odstotka, skupaj 2 %; to velja za poravnave do 24 mesecev. Iz teh prispevkov določa nadzorni odbor nagrade za upravne posle v »Socialnem skladu«.

21. Vsa pojasnila posameznih zaupnikov in vzroki odklonitve prošenj za podelitev brezobrestnega posojila ostanejo tajni.

Splošne vesti

Upravitelje(ice) pa prosimo, da poskrbe, da bo naročnina »Popotnika« letos v celoti in pravočasno poravnana. Uprava JUU.

— Izjava. Na svoji redni seji dne 2. aprila t. l. je uprava podpisane društva pri slučajnostih obravnavala poročila o oktobrskem in februarjem zborovanju podpisanega društva, objavljeni v »Slovenca« in »Slovenskem domu«. Pri tem je na željo tov. B. Gerlanca na podlagi dokazil bilo ugotovljeno, da nima imenovani z objavljenimi noticami prav nikake zveze. — V Celju, 2. aprila 1940. — Odbor JUU — sreskega društva v Celju.

Osebné zadeve

— Praktični učiteljski izpiti so bili pred državnim izpitnim odborom od 4. do 12. t. m. v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji - pripravniki(ce): Kuhar Mihaela, Lobe Josipina, Borse Ljudmila, Iglič Jožefa, Jaklič Ivana, Konceklova Jožeta, Krištof Elizabeta, Mazi Gizela, Merčun Leopold, Phavc Julijana, Reiter Henrik, Tomažič Amalija, Učakar Ernest, Zorko Karel, Avbelj Lidvina, Bohinc Roža, Kofalt Františka, Košak Miroslava, Musar Ana, Novinec Ivana, Stropnik Karel.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Ljudska šola — temelj slovenske kulture in moči je naslov članka v »Večerniku« od 13. aprila, v katerem so med drugim tudi sledeče ugotovitve: Ljudska šola je temelj vsega slovenskega kulturnega življenja. V rokah jo imajo ljudje, ki so z delom in vestjo odgovorni za njen pravi tek in razvoj. Njen razvoj bo šel svojo pravilno pot. Vsa armada pedagogov dela za povzdigo in dobrobit slovenskega naroda... Iz tega sledi, da je treba ljudsko šolo podpirati povsod in vselej. Dom kakor oblast ji morata pomagati v njenem poslanstvu. Čuvati jo je treba kakor zenoč svojega očesa ter spoštovati one, v čijih rokah je bodočnost slovenskega naroda. — Do sedaj je bila šola vedno »politikum«. Danes vas pa prosimo v imenu napredka slovenskega naroda, da jo osvobodite kremljev političnega zmaja in krivične ozkočrčnosti. Od sedaj bodi šola svobodna in čista! Le ona šola, ki ne bo kot suženj kvovana v galejo politike, bo imela možnost napraviti človeka — za pravega človeka — ter dobrega narodnjaka in državljanca. — Slabo kritiziranje ljudske šole ni imelo nikdar dobrega uspeha. Uspeh pa bo vsekakor, kadar ji bo pomagal dom. Dom naj bo šoli opora. Naj šola dela in se muči kolikor hoče; če je ljudstvu sugerirano, da je današnja šola slaba, bo to vplivalo na učence, da bodo postali do šole apatični. Vprašanje je le — kdo bo nosil odgovornost za bodočnost našega naroda. Odgovor bodo čitali znanjci v naši kulturni zgodovini.

— Kdo je kriv pijančevanja? To izvemo iz članka »Slovenskega doma« od 13. aprila, ki pravi med drugim: »Vsakdo ve in prizna, da ima največji vpliv na mlade ljudi, na šolsko in izvenšolsko mladino, učiteljstvo. Tega se zavedajo politične stranke in zato vprejajo zlepa in zgrda učiteljstvo v svoj voz. Vpliva učiteljstva na mladino se zavedajo vse organizacije in ga vabijo ali silijo k sodelovanju. Tudi naše prosvetne oblasti vedo, da je od učiteljevih zmožnosti in lastnosti odvisna kakovost vzgoje tisočev otrok, zato zahtevajo od kandidatov za ta poklic, da imajo posluh, lep glas, da znajo telovaditi itd. itd. Celotno kmetovati bo, kot se sliši, moral znati vsak učitelj. Nihče pa ne pride na dan z odločno zahtevo, naj se ne bi dovolilo izvrševati učiteljskega poklica nikomur, ki je nagnjen k alkoholizmu, kajti učitelj-pijanec ni vzgojitelj, temveč morilec izročene mu mladine. Vsi vemo, da posebno pri otrocih nič ne pomagajo besede, če niso okrepljene z zgledi. In sam moram opozarjati kraje, kjer se vsa mladina zgublja v pijančevanju, ker je šolski upravitelj pijanec in navaja na pijančevanje ne le učiteljstvo, temveč tudi šoli odrasle fanti! Kako vloga v boju proti alkoholizmu igra tak človek, je razumnemu človeku jasno! Hodim mnogo po deželi in iz izkušnje trdim, da tvorijo »krokarsko družbo« po vaških gostilnah predvsem oni inteligenti, od katerih je odvisna vzgoja naše mladine! Ali je čudno, če

hoče domača mladina posnemati svoje »vzgojitelje«? — Po vseh teh ugotovitvah vrlin in slabosti, kakor tudi odgovornosti za pijančevanje, pričakujemo samo še, kdaj bodo pisci takih člankov prišli do trditve, da je slovensko učiteljstvo odgovorno — recimo za današnjo draginjo ali pa celo za svetovno vojno.

— Koroški Slovenci in nemška šola. Glasilo koroških Slovencev je prineslo pred kratkim poročilo o šolstvu na Koroškem. Prinašamo naslednje odstavke. »Naša javna šola je nemška. S prvim šolskim dnem je naša mladina deležna izključno nemškega pouka. Svoje osnovno znanje si prisvajajo samo v drž. jeziku. Tovrstno učno metodo, pri kateri se učitelj s prvo šolsko uro poslužuje dosledno samo enega, učencem bolj ali manj tujega jezika in se prav nič ne naslanja na učencem poznano materinščino, ocenjujejo moderni nemški vzgojitelji kot najuspešnejši način jezikovnega šolovanja. Mi smo spet skromnega mnenja, da je znanje državnega jezika za vse državljane Velike Nemčije nedvomno nujno potrebno, a za mlado notranjo rast ni nič manj važno poznanje materinščine in njegovih kulturnih zakladov. Nemške narodne manjšine, ki krepko vztrajajo na nemškem elementarnem pouku, pravilnost našega mnenja potrjujejo. — Zahtev po upoštevanju slovenskega jezika v šolstvu naše mladine ne bomo nikdar opustili. Tudi v bodoče ostanejo jedro naših kulturnih teženj. V kulturnem svetu je izpričana pravica otrok do zadostnega znanja materinega jezika. Načelno te pravice pač nihče ne bo kratil, komur je dobrobit mladega rodu resnično pri srcu. Znanje materinega jezika je predpogoj otrokove zdrave osebnosti rasti. Znanje slovenskega jezika pa je hkrati velikega praktičnega pomena. — V naši veliki državi se v zadnjem času polaga velika važnost na to, da bi se Nemci učili slovanskih jezikov. Na nemških visokih šolah poučujejo velike slovanske jezike in že temu je ruščina z angleščino. V nemških mestih se otvarjajo tečaji za ta ali drug slovanski jezik. Tudi ni slučaj, če nemške radijske postaje podajajo svoja poročila domala v vseh slovanskih jezikih. — Nam Slovincem je naš materni jezik položen v zibelko. Četudi ga sedanja ljudska šola ne neguje, vendar polagajmo veliko, zelo veliko važnost na to, da se bodo naši otroci vsaj doma in v naših prosvetnih organizacijah učili lepe, čiste slovenščine. Tako jim posredujejo zaklad, ki jim zna biti nekoč zelo dobrodošel in dragocen. Nikakor ni več čas za to, da bi se iz neke krajevne kratkovidnosti ali malomarnosti zadovoljevali z neznanimi drobci neke »vindiš-sprache« ali z znanjem preprostega slovenskega narečja. Takaka kratkovidnost in nemarnost bi se kdaj lahko bridko maščevali. (»Istra« 11. aprila.)

— Novo šolo si želijo. O lepi pomladi imamo Slovenci nič koliko lepih pesmi. Toda, veste, kdo se na pomlad najbolj oddahne, re-

šnično oddahne? Naše učiteljstvo. Učilnice po deželi so tesne, otroci pridejo premraženi ali zasopljani, zgnetejo se okrog peči, kakor piščanci okrog koklje. Marsikaterikrat sezujejo čevlje in nogavice in potem se ves ta sopuh cele ure prekuhava po učilnicah. Lahko si to predstavljate, ali še bolj bi bilo, če bi kdaj sami poizkusili, kaj se pravi v hudih zimskih dneh prestatati cele ure v smrdljivih, nabito polnih učilnicah. — Leta minevala, zarod poganja ves nov in vedno številnejši. Šole pa večidel ostajajo dosedanje, tesne. Novih šol potrebujemo. Ljudstvo, preprosto kmetstvo ljudstvo, dovzetno za napredek in izobrazbo, je povsod pripravljeno žrtvovati, kolikor je le mogoče, da dobi novo šolo, ki bo kraju v ponos, otrokom pa v prid glede izobrazbe in zdravja. Ampak — Da, ta nesrečni ampak! Sprehajam se oni dan po prelepi Poljanski dolini. (Obiščem jo, kadar koli sem željan prirodnih lepot in duševnega razvedrila). Pa pridem v prijazno Javorje. Pouk je bil ravno pri kraju. Iz ene same učilnice se je vsipala dečad, kakor čebele na pomlad. Postanem in vprašam bližnjega gospodarja: — Kako, ali jih stisnete v šoli skupaj kakor seno ali kaji? — Da, skoraj tako. Pomislite, okrog 170 otrok obiskuje šolo, pa se morajo vsi stiskati v eni sami učilnici. — Te vendar! Ali ne bi mogli domačini poskrbeti za večjo šolo? — O, to že. Domačini se že dosti zavzemamo, da bi se šola razširila z dozidavami. Želimo, da bi pridobili vsaj še eno učilnico, če že ni mogoče, da bi razširili šolo kar z dvema novima razredoma. — Pa nimate denarja, kreditov, ka-li? — Ne bi rekel. Šolska občina je pokazala dosti razumevanja. Ljudje gredo šoli prav gotovo na roko. Kupljen je svet, pripravljen je material. Toda zdaj vsa stvar nikakor noče v tir. Noče in noče... — Ne morem razumeti. Da bi bila vojna tega kriva? — Ne. Noče in noče biti načrtov. Prosili smo zanje v Ljubljani, pa je nekje na oddelkih vsa reč zastala in smo v skrbeh, da bo tudi letošnje leto minilo v brezplodnih upih. Glejte, pomlad gre v deželo, povsod že zidajo pa bi zidali tudi mi, toda nimamo načrtov. Kaj pravite? — Skomignil sem z rameni in nisem rekel ne črne ne bele. Pač pa sem to reč zapisal in jo pošljem Vam, gospod urednik, da boste tudi vedeli, kako žele Javorčani zgraditi šolo, pa vendar ne morejo in ne morejo začeti. — (Jutro 11. aprila.)

— Ze šest mesecev traja evropska vojna, toda pri nas imajo izkoriščevalci iz tujine in domači še vedno svobodo. To ne sme biti tako. — Celu v Franciji in Nemčiji, ki sta v vojni, so poskočile cene komaj stoti del tega kakor pri nas, ker smatrajo državni življenjske pogoje delovnega ljudstva za eno najvažnejših državnih in ljudskih brig. (»Ljudski glas« od 10. aprila.)

— Cene se dvigajo. Izjemne gospodarske razmere zahtevajo tudi izjemne ukrepe, ki bi bili danes posebno potrebni spričo vedno bolj rastočih draginje. Imamo sicer dve uredbi, ki naj pobijata draginjo. Vendar draginja mimo uredb stalno narašča in o ustanovah, ki jih uredbi predvidevata za pobijanje draginje, ni niti sluha ne duha. Pojavljajo se zloglasni vojni dobičkarji, ki služijo milijone prav zato in lahko, ker naše gospodarstvo in predvsem naša izvozna trgovina ni urejena in pod državnim nadzorom. Tako so izvozniki živine zaslužili silne vsote, doma se je za ceno mesu dvignila tako, da revni konsument kmalu ne bo mogel kupiti kosček mesa. Zopet se nam obeta velik skok cen za moko in sploh za vse mlevske izdelke. Ali se res ne bo našel nihče, ki bi bil v stanju ustaviti val draginje? Ali se ne zavedamo, da nismo daleč, ko se lahko sproži lavina inflacije s svojimi nedoglednimi posledicami? (»Nova pravda« od 11. aprila.)

Učiteljski pravnik

— Š Odgovor na vprašanje: P. E. iz Pg. Čeravno je Vaš službeni kraj v III. draginjskem razredu, Vam ne pripada kurivo, ker je kraj — trg. Kurivo pripada samo učiteljem ljudskih šol po deželi (vaseh — § 84. U. Z.), tako je razsodil drž. svet v konkretnem primeru.

Šolski radio

— r Torek, 23. aprila: Kako je moj ded jurjeval in od kod izvira ta običaj. Jurjevanje in drugi običaji na Koroškem; pripoveduje ga. Julija Čuček - Kleinmayr.

— r Petek, 26. aprila: Čebelici Mija in Pija: razgovor dveh čebelic; gdč. Stanka Furlan in Dragica Radešček.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 21. aprila, ob 17. uri predaval g. inž. Greif: Pogovori za dobičkanosno perutninarstvo.

V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska